

Tarvittavat ilmastopoliittiset toimet ja ratkaisut

6.1 Ilmastopolitiikka

Tuuli Hietaniemi
Johtava asiantuntija,
Kestävyysratkaisut, Sitra

10.5.2023

Toimintaympäristö on muuttunut nopeasti

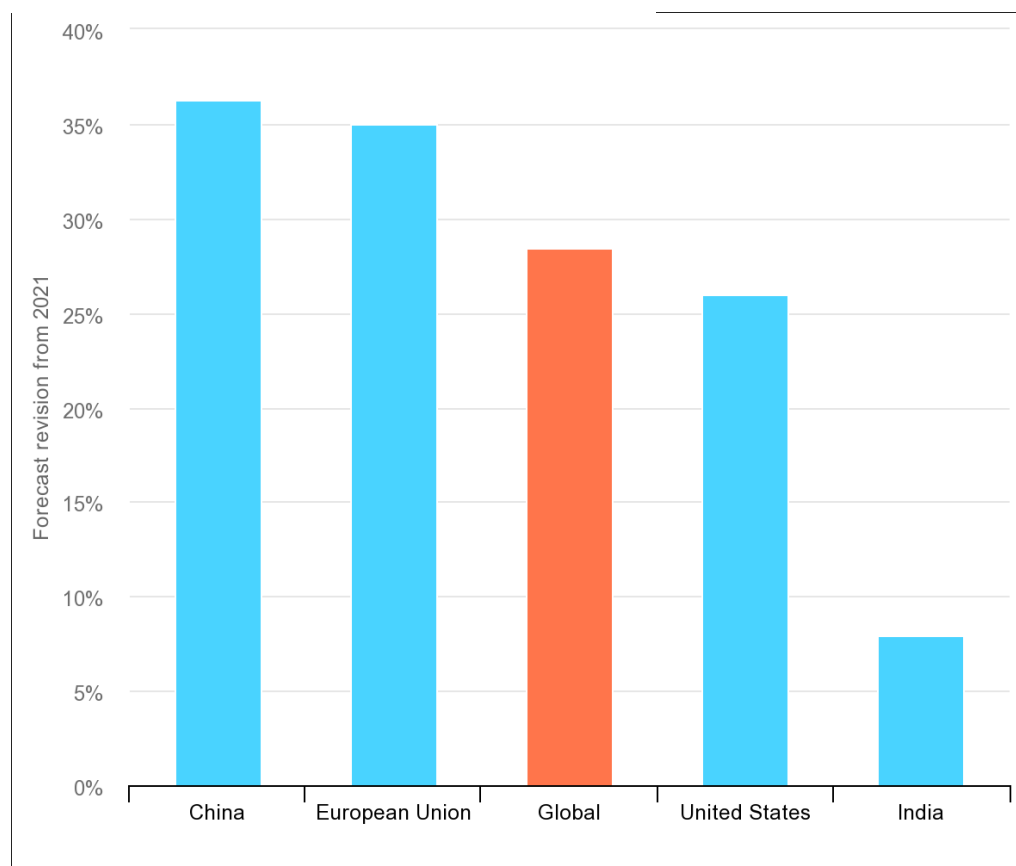
Energiakriisi, maankäyttö ja luonnon merkitys

Suuria muutoksia lyhyessä ajassa

- Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja energiakriisi
- Uusiutuvan energian erittäin nopea kasvu
- Suomen maankäyttösektorin muutos nielusta päästölähteeksi
- **Muutokset haastavat Suomen reaktiokyvyn**
- Ilmastopolitiikan taustalaskelmat ja niistä johdetut toimet ovat vanhentuneet nopeasti
 - Päivitetään ilmasto- ja energiastrategia, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma kevääseen 2024 mennessä.
 - Valmistellaan vuoden 2023 loppuun mennessä toimenpidekokonaisuus, joka turvaa hiilineutraaliuden 2035 edellyttämät päästövähennykset ja nielun lisäykset.

Energy security concerns and new policies lead to largest ever upward revision of IEA's renewable power forecast

Muutos on Suomelle suuri mahdollisuus

Maailmassa käynnissä oleva kestävyysmurros on suuri tilaisuus luoda Suomelle kilpailukykyä, talouskasvua ja uuden hyvinvoinnin eväitä, mutta se ei tapahdu itsestään. Edelläkävijät valtaavat markkinat. Jos Suomi ei tartu tilaisuuteen, muita halukkaita kyllä riittää.

Mitä voimme saavuttaa tarttumalla kestävään kasvuun?

- **Uusien innovaatioiden moottorin.** Yhteiskunnan rakentaminen luontoa vahvistavaksi ja hiilineutraaliksi on teollisen vallankumouksen kaltainen taitekohta. Suomalaisilla ratkaisuilla voimme vastata maailmanlaajuiseen kysyntään – ja ottaa osamme markkinoista.
- **Investointeja Suomeen.** Raha liikkuu kestävyysmurroksen perässä. Suomalaisilla ratkaisuilla voidaan houkutella nämä investoinnit tänne – jos meillä on tarjota jotain tarpeeksi kiinnostavaa, mihin investoida.

Ilmastokriisi ja luontokato
kytkeytyvät vahvasti toisiinsa.

**Haasteet on mahdollista
ratkaista vain yhdessä.**

Jos luontokadon pysäyttämisen epäonnistutaan, ilmastokriisiä ei voi saada kuriin – ja päinvastoin. Onneksi myös monet ratkaisusta ovat yhteisiä.

Miten tilaisuuteen tartutaan tässä ja nyt?

Syötteitä hallituskaudelle 2023–2027

Keskeiset nostot kolmelta sektorilta

Päästökauppasektori

- Päästökauppa hoitaa päästövähennykset
- Syytä kuitenkin raivata hallinnolliset esteet: edistetään tuulivoiman ja sähköverkkojen ripeän rakentamisen edellytyksiä, sujuvoitetaan teollisuuden lupamenettelyjä

Taakanjakosektori

- Päivitetään KAISU
- Kiritetään liikenteen päästövähennyksiä
- Vauhditetaan maatalouden päästöjä vähentäviä toimia
- Jatketaan öljylämmityksestä luopumisen tukea

Maankäyttösektori

- Päivitetään MISU
- Käyttöön maankäytön muutosmaksu, jolla lopetetaan turvepeltojen raivaus. Edistetään tilojen välistä yhteistyötä sekä nurmirehu- ja lantamarkkinoita
- Päästöjen vähentämisestä maataloustukien kriteeri
- Ohjataan jatkuvaan kasvatukseen suometsissä

8

**Pidemmän aikavälin
siirtymän edellytyksiä
kannattaa rakentaa jo nyt.**

***Muuten siirtymästä tulee
kalliimpi ja vaikeampi.***

Pidemmällä tähtäimellä korostuvat kokonaisuudet, jotka samalla tukevat suomalaista kilpailukykyä ja omavaraisuutta

1. **Tekniset miinuspäästöt** osaksi ratkaisupalettia
2. Puitteet kuntoon **kustannustehokkaalle energiajärjestelmälle**
3. **Vetytalouden** potentiaali käyttöön
4. **Kestävästä metsäbiotaloudesta** hyvinvointia
5. Vauhditetaan **elintarviketuotannon** reilua murrosta
6. Tehdään Suomesta **kiertotalousyhteiskunta**

Verotus on tehokas keino tukea muutosta

Kokonaisuus ratkaisee ja keinoja on

Kestävän kehityksen verouudistus

- Kestävän kehityksen verouudistuksella tarkoitetaan verotuksen painopisteen siirtämistä kohti päästöjen ja luonnonvarojen verotusta budjettineutraalisti
- **Uudistuksen avulla voidaan edistää päästövähennysten nopeuttamista, työllisyyttä ja sosiaalisesti reilua siirtymistä hiilineutraaliin kiertotalouteen**
 - Pelkkä sääntelyn kiristäminen ja ympäristöverojen korotus eivät mahdollistaisi samaa
- Uudistuksen avulla voitaisiin kohdentaa tukia tai verohelpotuksia myös kiertotaloutta, luontoa ja puhtaita ratkaisuja tukeviin hankkeisiin
- Mm. Maailmanpankki, OECD ja Euroopan komissio ovat suositelleet valtioille kestävän kehityksen verouudistuksia päästöjen vähentämiseksi.

Sitran selvityksen mallinnuksessa käytetyt veroinstrumentit

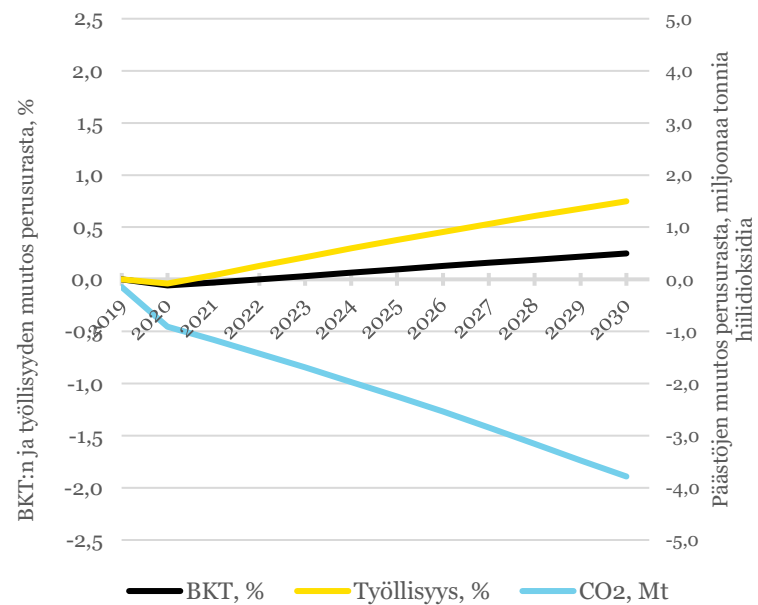
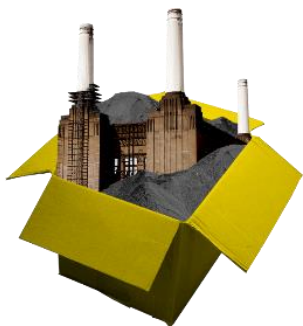
Muitakin keinoja on.

Veronkiristykset	1. paketti	2. paketti	3. paketti
Lattiahinta EU:n päästökaupan päästöoikeuksille	✓		✓
Polttoaineiden verotuksen päästöporrastuksen vahvistaminen	✓	✓	
Päästöperusteinen lentovero		✓	✓
Lisävero lentorahdille		✓	✓
Tuotteen elinkaaripäästöihin perustuva kulutusvero		✓	
Energiaintensiivisten yritysten energiaveronpalautuksen poisto	✓		✓
Energiaturpeen alennetun verotason nosto	✓	✓	✓
Kivihiilen alennetun verotason poisto CHP-käytössä	✓	✓	
Dieselin alennetun verokannan nosto	✓		✓
Kevyen polttoöljyn alennetun verokannan nosto	✓	✓	✓
Uudet luonnonvaraverot (esim. maa-aines- ja kaivosvero)			✓
Vero poltettavalle jätteelle			✓
Vero torjunta-aineille			✓

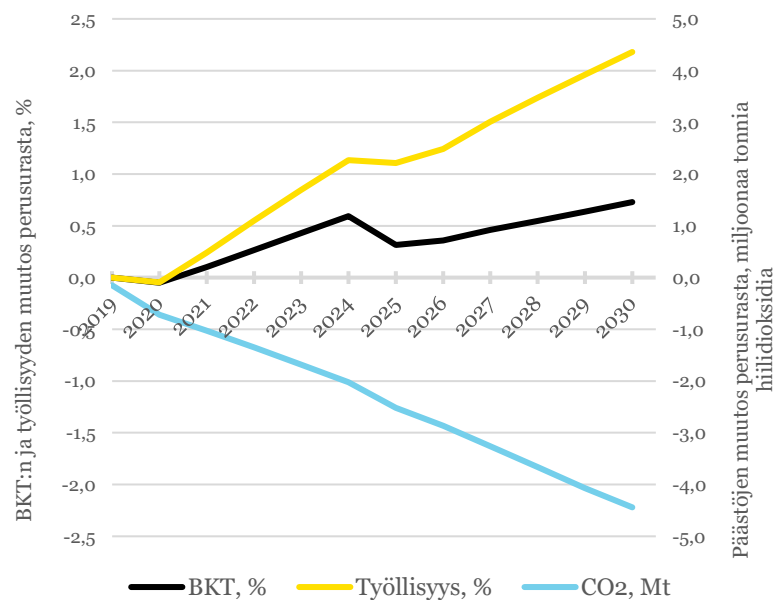
Veronalennukset	1. paketti	2. paketti	3. paketti
Tuloverotuksen alentaminen	✓	✓	✓
Työnantajien sosiaaliturvamaksujen alentaminen	(✓)	(✓)	✓
Reaalisten tulonsiirtojen nosto	✓	✓	
Nollapäästöisten autojen vapauttaminen autoverosta ja käyttövoimaveron poisto	✓	✓	
Sähköveron alennus teollisuudelle EU:n minimitasoon	✓		
Ilmastoratkaisujen tutkimus- & kehitysrahoituksen ja uusiutuvien energiatuen nosto			✓
Yhteisöveron alennus	(✓)	(✓)	

(✓)= Kokeiltu vaihtoehtoinen tapa, ei päätuloksissa

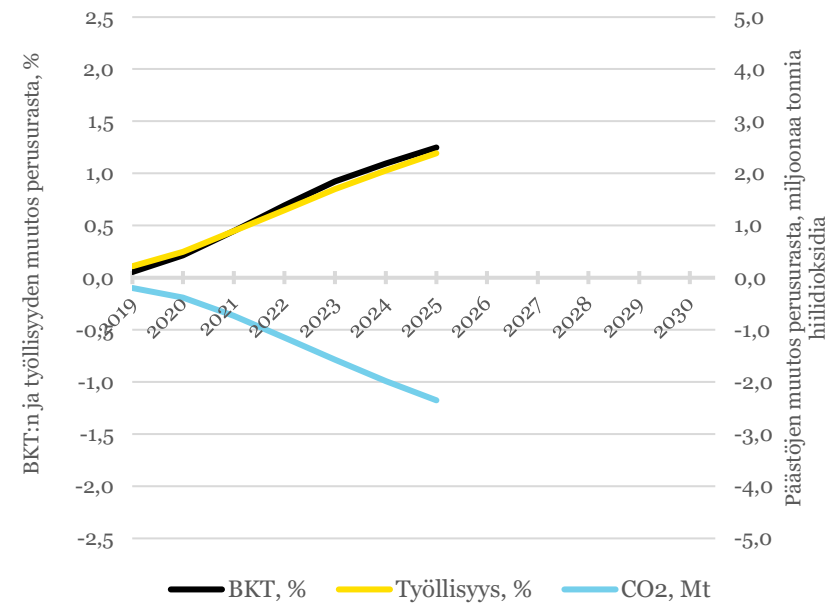
1. PAKETTI: TUOTANTO

2. PAKETTI: KULUTUS

3. PAKETTI: KIERTOTALOUS

3. paketti mallinnettu eri mallilla

Mahdollisia keinoja kehittää verotusta

1

Verotuksen yhtenäistäminen ja ympäristön kannalta perusteettomien verotukien pienentäminen (esimerkiksi biomassan verottomuus, dieselin, kevyen polttoöljyn, jätteenpolton ja energiaturpeen alemmat verokannat)

2

Päästö- tai energiaverojen sitominen indeksiin

3

Päästö- tai ympäristöverojen tasokorotukset (esimerkiksi lämmityspolttoaineet)

4

Uusia veroja liittyen luonnonvarojen käyttöön (maa-ainesten ja veden otto), hukkaan (vero voimaloiden ja teollisuuden hukkalämmölle) tai kulutukseen

5

Uusia maksuja (maankäytön muutosmaksu, tiekäyttömaksut kaupunkiseuduilla)

- Hallitus valmistelee kestävän kehityksen mukaisen verotuksen tiekartan vuoteen 2035. Tiekartan toimet eivät lisää eriarvoisuutta, ja ne ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen, Suomen ilmastolain ja Kunmingin-Montrealin tavoitteiden kanssa.
- Hallitus jatkaa kestävän kehityksen verouudistusta, jossa veronkorotusten ja vastaavien veronalennusten tai lisämenojen suuruus vuoteen 2027 mennessä on miljardiluokkaa. Verosiirtymä toteutetaan asteittain osana keskipitkän aikavälin verotuksen tiekarttaa. Osana uudistusta päästö-, luonnonvara- ja haitallisen kulutuksen veroja korotetaan. Vastaavasti työn ja yrittämisen verotusta voidaan keventää ja päästövähennyksiä edistäviä tukia lisätä. Valtion näkökulmasta verouudistus on budjettineutraali.

[illegible]

Kolme nostoa

Miten tästä eteenpäin?

1

Ilmastopolitiikan toimintaympäristön muutos edellyttää Suomelta vahvaa reaktiokykyä: suunnitelmat tavoitteiden saavuttamiseksi on päivitettävä viipymättä.

2

Tulevan kasvun lähteitä pedataan nyt: kasvun kärkiä on useita, yhtenä esimerkkinä miinuspäästöt.

3

Tiukassa taloustilanteessa kestävän kehityksen verouudistuksen mahdollisuudet kannattaa hyödyntää täysimääräisesti.

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

